

РЕЦЕНЗІЯ ОФІЦІЙНОГО РЕЦЕНЗЕНТА

доцента кафедри кардіохірургії, рентгеноендоваскулярних та екстракорпоральних технологій Національного університету охорони здоров'я України

імені П.Л. Шупика, кандидата медичних наук, доцента

Зеленчука Олега Валерійовича

на дисертаційну роботу **Бойка Костянтина Сергійовича**

«ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ГІБРИДНИХ ОПЕРАЦІЙ ПРИ ПОЄДНАННІ ІШЕМІЧНОЇ ХВОРОБИ СЕРЦЯ ТА ВАД АОРТАЛЬНОГО КЛАПАНА»

поданої до спеціалізованої вченої ради ДФ 26.613.198

Національного університету охорони здоров'я України

імені П.Л. Шупика, що утворена наказом

від 11.09.2024 (протокол № 7)

на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань

22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

Науковий керівник: **Тодуров Борис Михайлович**, член-кореспондент НАМН України, доктор медичних наук, професор

1. Актуальність дослідження. На сьогоднішній день серцево-судинні захворювання займають одне з провідних місць серед причин летальності у світі. Ішемічна хвороба серця (ІХС) та клапанні вади спричиняють серйозні серцево-судинні події, що можуть загрожувати життю пацієнтів. В Україні за останні 29 років смертність від серцево-судинних захворювань збільшилася майже на 8%: у 2019 році вона становила 449 376 випадків і складала 64,3% від загальної кількості смертей. Для порівняння, у 1990 році було зафіксовано 350 605 смертей від серцево-судинних захворювань, що відповідало 56,5%.

Дегенеративні захворювання аортального клапана є найпоширенішою причиною клапанних уражень, особливо серед літніх пацієнтів, які також мають підвищений ризик розвитку атеросклерозу. Поширеність ІХС у пацієнтів після хірургічного протезування аортального клапана зростає з віком і у разі наявності кальцифікації клапана.

Протягом останнього десятиліття кількість пацієнтів, які отримують одночасно аортокоронарне шунтування (АКШ) та хірургічне протезування аортального клапана (ПАК), збільшилася вдвічі. За даними системного дослідження Manjunath CN та співавт., загальна поширеність ІХС у пацієнтів, яким проводили ПАК, коливається від 9% до 41%.

В той же час, не зважаючи на значну кількість публікацій щодо реваскуляризації міокарді при ізольованій ІХС, рандомізованих контрольованих випробувань щодо ефективності стратегій реваскуляризації міокарда у пацієнтів з вадами аортального клапана обмаль. Як правило, більшість досліджень стосуються порівняння ефективності оптимальної медикаментозної терапії та реваскуляризації міокарда при протезуванні аортального клапана у пацієнтів з поєднаною патологією, а не стратегій реваскуляризації між собою.

З огляду на це, необхідні подальші дослідження, які дозволять вибрати оптимальну стратегію реваскуляризації міокарда у пацієнтів з поєднанням ішемічної хвороби серця та вад аортального клапана.

2. Зв'язок теми дисертації з державними чи галузевими науковими програмами. Дисертаційна робота є фрагментом комплексної планової ініціативно пошуково-дослідної роботи кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НУОЗ України імені П.Л. Шупика «Мультидисциплінарний підхід до хірургічного лікування серця та магістральних судин» (термін виконання: 2021–2025 рр., № державної реєстрації: 0121U113336), власне дослідження стало одним з фрагментів даної науково-дослідної роботи.

3. Рівень поставленого наукового завдання та опанування здобувачем методології наукової діяльності. Текст дисертаційного дослідження підготовлений науковим стилем, державною мовою. Наукові положення, висновки та рекомендації викладені стисло, точно, ясно та просто, що забезпечує легкість і доступність їх сприйняття. Оформлення дисертації відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України. У ході рецензування наукової роботи запозичень матеріалу без посилання на відповідні джерела не виявлено.

Дисертантом чітко визначені мета, логічно та структуровано представлені основні завдання, які необхідні для її досягнення. Матеріальна клінічна база (120 пацієнтів) дослідження є достатньою, результати дослідження проаналізовані із застосуванням сучасних статистичних методів, що є адекватними стосовно поставлених мети та завдань.

Дослідження виконано у Державній установі «Інститут серця Міністерства охорони здоров'я України», м. Київ, яка є клінічною базою кафедри кардіохірургії, рентгенендоваскулярних та екстракорпоральних технологій Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика, що дозволило автору відібрати необхідних пацієнтів для дослідження. Загалом, у роботі проаналізована вибірка обсягом 130 спостережень, причому частота пропущених ознак складала менше 1%. Розмір вибірки, зібрані дані та методи статистичного дослідження, які використовувалися у роботі, дозволили адекватно оцінити результати дослідження для належного виконання завдань та досягнення мети роботи.

4. Повнота викладення основних результатів в опублікованих наукових працях. За темою дисертації опубліковано 4 наукових публікації: з них 2 статті, що входить до наукометричної бази Scopus (Q₄); 2 статті у спеціалізованих фахових виданнях, рекомендованих ДАК МОН України.

В опублікованих матеріалах повною мірою відображаються всі розділи рецензованої роботи. Висновки сформульовані дисертантом є

обґрунтованими, базуються на фактичних даних та свідчать про фахову обізнаність автора стосовно теми дисертаційної роботи. Практичні рекомендації абсолютно відповідають поставленим завданням.

5. Недоліки дисертації щодо її змісту та оформлення

1. У роботі наявні граматичні та стилістичні помилки, одруківки.
2. Ряд скорочень, які наведені у змісті, не використовуються у тексті дисертації.
3. Не розшифровано усі скорочення у назвах підрозділів.
4. Рисунки не у всіх розділах є монохромними.

6. Дискусійні питання. Під час рецензії дисертаційної роботи виникли наступні запитання:

- Коли потрібно прийняти антитромбоцитарні препарати пацієнтам яким планується стентуванням коронарних артерій і протезуванням аортального клапана?
- Які Ви можете назвати обмеження гібридних втручань, які впливають з Вашої роботи?

7. Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії

Дисертація Бойко К.С. «Ефективність проведення гібридних операцій при поєднанні ішемічної хвороби серця та вад аортального клапана» є комплексним узагальнюючим науковим дослідженням з актуального питання кардіохірургії, характеризується єдністю змісту, містить наукові результати, яким властива наукова новизна, теоретичне та практичне значення, а отже, свідчить про істотний особистий внесок здобувача у розвиток медичної науки. Дисертація відповідає вимогам п.п. 6,7,8,9 Постанови КМ «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня

доктора філософії» від 12.01. 2022 р. № 44 зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ від 21.03.2022 р. № 341, а також Наказу МОН України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), а її автор Бойко Костянтин Сергійович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 – Охорона здоров'я із спеціальності 222 – Медицина.

Офіційний рецензент:

Доцент кафедри кардіохірургії, рентгеноендоваскулярних та екстракорпоральних технологій

Національного університету охорони здоров'я

України імені П.Л. Шупика,

кандидат медичних наук, доцент

О.В. Зеленчук

[Handwritten signature]
МОН України
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ІМЕНІ П.Л. ШУПИКА
ЗАСІДЧУВАННЯ
Секретар
20